

Dvojití agenti: opylovač nebo zloděj?

20.6.2024 - Eliška Leštinová | Přírodovědecká fakulta UK

Strdimil severní (*Cinnyris preussi*) krade nektar z květu *Anthocleista scandens*. Autorka: Sailee P. Sakhalkar

Jsou různé způsoby, jak ukrást nektar. Ten častější můžeme pozorovat například u čmeláků, včel, či strdimilovitých ptáků, kteří na cestě za nektarem květ poškodí, například ho prokousou. Často k tomu přistupují, pokud se ke sladké odměně jinak nemohou dostat. Druhá skupina zlodějů nektaru, což jsou například motýli, se k němu dostává korunou květu. Díky dlouhému sosáku nemusí pro nektar do květu zalézt a nedotknou se tak reprodukčních orgánů rostliny. Důsledkem je, že rostlinu neopylují, přestože získají nektar. Mouchy, pestřenky a menší druhy hmyzu zase létají na velké otevřené květy. V nich se díky svým drobným rozměrům dostanou k nektaru jednoduše bez toho, že by přišly do kontaktu s reprodukčními orgány rostlin a květ opylovaly. Ironické je, že nejčastějšími zloději nektaru jsou pestřenky a včely, což jsou zároveň i nejvýznamnější opylovači. Mezi opylovači tak představují takové dvojité agenty v závislosti na druhu rostliny i na dalších okolnostech.

Strdimil kamerunský (*Cynomitra oritis*) pije nektar ze stejného květu jako jeho severní příbuzný. Na rozdíl od něj se ale hlavou dotýká pohlavních orgánů květu, čímž ho opylí. Autorka: Sailee P. Sakhalkar

Zajímavé je, že tyto odlišné způsoby krádeží v kamerunských pralesích převládají v jiných částech roku. V období dešťů na Kamerunské hoře kvetou hlavně rostliny s protáhlejšími a užšími květy, ve kterých je nektar lépe chráněn před naředěním nektaru při silných deštích. Zloději nektaru se ke sladké odměně v takových květech hůře dostávají, proto je často poškozují. V období sucha naopak ve studované oblasti kvetou rostliny s převážně otevřenějšími a většími květy, které jsou náchylnější ke krádežím nektaru bez poškození květu jako takového. Zatímco protáhlý tvar květu brání zlodějům v přístupu k nektaru korunou květu, láká naopak zloděje, kteří se ke sladké odměně prokousou. U otevřených květů to funguje přesně obráceně. Není tedy úplně možné, aby se rostlina svým tvarem dokázala bránit oběma typům zlodějů.

Dobrou zprávou ale je, že studie prokázala, že opylovači navštěvují květy mnohem častěji než zloději nektaru, přinejmenším v tropickém kamerunském pralese.

<https://www.natur.cuni.cz/biologie/ekologie/aktuality/dvojiti-agenti-opylovac-nebo-zlodej>